

REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFTLITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

*Versijnt maandelijks, behalve in augustus.
Samengesteld door de Stichting voor Econo-
misch Onderzoek der Universiteit van Am-
sterdam*

A. ACCOUNTANCY

III. LEER VAN DE ADMINISTRATIEVE ORGANISATIE

Financial reporting by nonprofit organizations

Williams, Robert W. en Robert L. Leonard: — De groep van de huishoudingen, die geen ondernemingen zijn - overheid, sociale instellingen, enz. - neemt snel in belangrijkheid toe. Het is de taak van de accountants een bijdrage te leveren tot de doorzichtigheid van de financiële verslaglegging van deze huishoudingen, daarbij uitgaande van de stelling, dat uit de verslaglegging duidelijk moet blijken waar het geld van deze huishoudingen vandaan kwam en waar het naar toe ging. De geldstroom moet worden verantwoord, afzonderlijk voor: (1) de voornaamste taak van de huishouding; (2) de voor bepaalde doeleinden of voor overdracht aan derden ontvangen gelden; (3) de schenkingen en belegging daarvan; (4) de duurzame produktiemiddelen.

De uitgaven en ontvangsten, welke voortvloeien uit het verrichten van de hoofdtaak moeten gesplitst worden naar categorieën (salarissen, huur, enz.) en wat de uitgaven betreft zo mogelijk naar functies. Steeds moeten per post de bedragen van de voorafgaande twee jaar en het voor het volgend jaar gebudgetteerde bedrag worden vermeld. Tevens moet een overzicht worden gegeven van de stand van bezittingen, vorderingen en schulden.

In het algemeen vormt de hoogte van de afschrijvingen op duurzame activa geen interessant gegeven. Dit is echter wel het geval indien de huishouding een inkomen oplevert; zoals bv. een openbaar nutsbedrijf.

A III - 1

E 635.451 : E 741.23

The Journal of Accountancy, april 1962

IV. LEER VAN DE CONTROLE

De vruchtbaarheid van het gebruik van het waarschijnlijkheidsbegrip in de controleleer

Misset, Dr. H. A. J. F. — Uitgangspunt van de schrijver is, dat de accountant in zijn controle-onderzoek streeft naar een zo groot mogelijke waarschijnlijkheid van de juistheid van zijn oordeel. Nu is gebleken, dat het niet mogelijk is de waarschijnlijkheid in een getal uit te drukken. Dit betekent, dat het probleem van de omvang van de controle moeilijk vatbaar is voor een wetenschappelijke analyse. Wel staat vast, dat de veronderstelling van de volkomen interne controle strijdig met de werkelijkheid is, zodat een werkprogramma dat de positieve detailcontrole op grond hiervan abandonneert niet aanvaardbaar is. Immers, door de verwerping van de positieve detailcontrole ziet men van de verkrijging van kennis af, die uitermate relevant is voor de bepaling van de waarschijnlijkheid. Hierdoor verdwijnt de mogelijkheid tot een waarschijnlijkheid van een hypothese te komen, die zo dicht mogelijk bij één ligt. Wil het oordeel, dat de accountant in zijn verklaring formuleert met betrekking tot de verslaglegging van de bedrijfshuishouding met de grootst mogelijke waarschijnlijkheid juist zijn, dan dient hij in het bijzonder de mogelijkheid van positieve detailcontrole met externe bescheiden uit te buiten. De zekerheidsgraad die deze waarneming oplevert is groter dan enige andere soort van waarneming met uitzondering van de optische controle. Het is niet verantwoord deze mogelijkheid te abandonneren. Het is nodig, dat de accountant ter verificatie van de verschijnselen in de bedrijfshuishouding de omvang en de aard van het bewijsmateriaal zo samenstelt, en de hypothesen zo kiest, dat naast de optische controle, van de mogelijkheid van positieve detailcontrole met externe bescheiden volledig gebruik wordt gemaakt. Is dit eenmaal geschied dan zal de verbandscontrole een zo hoog mogelijk niveau van waarschijnlijkheid voor de gehele verslaglegging waarborgen.

A IV - 3

E 635.451 : E 741.23

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde, april 1962

B. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

a. ALGEMENE BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

IV. LEER VAN DE KOSTPRIJS EN DE PRIJSVORMING

Selecting your costing method

Keyserling, Henry — Tussen direct costing en integrale-kostenrekening is maar één essentieel verschil en dat is de behandeling van de vaste kosten. De direct-costing-methode kan worden beschouwd als een verkorte standaardkostenmethode.

Direct-costing heeft het voordeel van de eenvoud voornamelijk in het geval dat de produktie te klein is om het gebruik van snelle informatieverwerkende machines te veroorloven; zonder een dergelijke apparatuur brengt de standaardkostprijsberekening veel te veel werk met zich mee. Het voordeel is het grootst als het aantal produkten gering is, of dusdanig gelijksoortig dat de verdeling van de vaste lasten ten behoeve van prijsstelling en fiscus geen ernstig probleem vormt en de bedrijfsleiding de informatie die alsdan in het cijfermateriaal ontbreekt, zelf uit eigen geheugen kan aanvullen. Daar staat tegenover dat de standaardkostprijsrekening tezamen met een gedetailleerde bedrijfsbegroting veel meer informatie verstrekt. Dit is in het bijzonder het geval als de kosten van de produkten onderling zeer uiteenlopen en het produktieproces gecompliceerd is. Er wordt vaak gesteld, dat de direct-costing-methode de verslaglegging vereenvoudigt en doorzichtig maakt. Dit argument gaat veelal echter alleen op indien de vergelijking wordt gemaakt met een povere verslaglegging bij toepassing van de standaardkostprijsrekening.

Ba IV - 2
E 136.232

The Controller, april 1962

A re-examination of the theory of replacement value theory

Most, Kenneth S. — Naar aanleiding van het artikel van Prof. A. Goudekot in *The Manager* van januari 1961 over de vervangingswaardetheorie wijdt Most aan dit onderwerp enige beschouwingen.

Het vervangingswaardevraagstuk is in wezen een sociaal probleem: is de onderneming een orgaan, los van de eigenaren of heeft de onderneming geen grotere zelfstandigheid dan in zoverre zij een creatie is van de eigenaren. In het laatste geval moeten de eigenaren zelf zorgen voor de instandhouding van het kapitaal. In het eerste geval berust de plicht daartoe bij de directie en dan wordt de vervangingswaardetheorie relevant. Maar dan is het nog de vraag of dit strookt met het belang van de aandeelhouders met minderheidsbelangen, want voor hen vormt de voorziening tot instandhouding van het kapitaal een tot hun last komende bijdrage voor de toekomst van een ander.

De vervangingswaardetheorie is gebaseerd op de onjuiste veronderstelling dat het mogelijk zou zijn de balans te laten fungeren als middel tot winstbepaling en tevens als middel tot bepaling van het kapitaal, terwijl deze werkelijkheid slechts beoogt het resultaat vast te stellen.

Het meest fundamentele bezwaar, dat tegen de vervangingswaardeleer is in te brengen is dat zij toekomstige lasten tot kosten van het heden maakt en de moeilijkheden verbonden aan het samenstellen van een aanvaardbare index van de volgtijdelijke prijsverschillen, welke het mogelijk maakt de boekwaarde in overeenstemming te brengen met de „werkelijke” waarde wijzen erop dat bij haar toepassing de gegevens op de balans niet meer, doch minder betrouwbaar worden.

Ba IV - 2e
E 136.322.1

The Manager, april 1962

Depreciation, the tax orphan

Spiller, Earl A. — Volgens het Committee on Terminology van het American Institute of Certified Public Accountants is het calculeren van de afschrijvingen op duurzame activa niets anders dan het verdelen van de aanschafprijs (minus schrootwaarde) over de gebruiksduur. Het Committee voegt hieraan toe: „it is a process of allocation, not of valuation”. Het is niet het doel van de afschrijving om de waarde dalend te meten of een fonds voor vervanging te creëren. Het is de bedoeling, dat de afschrijving zorgt voor een juiste verdeling van de kosten over de verschillende perioden. Naar de mate echter, waarin de dollar geen onveranderlijke waardemaatstaf is, is het resultaat van deze verdeling minder betrouwbaar. Dit laatste leidt dan tot een onjuiste belasting en tot verschillen in belastingdruk al naar de omvang en de leeftijdsopbouw van de duurzame produktiemiddelen. Er zijn twee oplossingen voor dit probleem: De eerste methode is de aanschafprijs vervroegd af te schrijven. De tweede methode is de historische kost-

prijs overboord te gooien en de afschrijving te corrigeren voor fluctuaties in het algemeen prijsniveau. De methode van de vervroegde afschrijving biedt meestal maar weinig soelaas. De tweede methode wordt benaderd door een voorstel van President Kennedy om toe te staan van de belasting af te trekken een bedrag gelijk aan een bepaald percentage van hun nieuwe investeringen in gebouwen en machinerieën.

Ba IV - 7
E 136.341.6

The Controller, april 1962

V. LEER VAN DE FINANCIERING

De financiering van de groeiende onderneming

Renooij, Prof. Dr. D. C. — Waaruit vloeit in wezen het financieringsprobleem van de groeiende onderneming voort? Het gaat erom de middelenvoorziening op de ongelijkmatig verlopende investeringen af te stemmen, met inachtneming van de eis van zo laag mogelijke financieringskosten. Hierin zit een tegenstrijdigheid: men zal bv. soms genoodzaakt zijn teneinde de uitvoering van een investeringsprogramma niet op een ongunstig moment te moeten onderbreken, vermogen aan te trekken in een periode van hoge rentestand.

Voor de niet ter beurze genoteerde industriële vennootschappen is ingehouden winst de voornaamste bron van permanent vermogen. De hiermee verband houdende conservatieve uitdelingspolitiek en de fiscale aftrekbaarheid van de rente op vreemd vermogen dringen de besloten N.V.'s in de richting van een overmaat aan vreemd vermogen. In verband hiermede werd het Industrieel Garantiefonds opgericht, dat ten doel heeft ondernemingen te helpen bij het verschaffen van risicodragend vermogen. Meer dan tot dusver het geval is moeten de besloten N.V.'s streven naar introductie ter beurze en zich daarbij laten raden door financiële deskundigen of door instellingen als de Herstelbank en de Nederlandse Participatie Maatschappij.

De industriële ondernemingen met ter beurze genoteerde aandelen dienen niet in te grote mate intern te financieren en onderwaardering van de aandelen zoveel mogelijk tegen te gaan door een meer royale dividendpolitiek en eventueel door uitgifte van nieuwe aandelen met recht van voorkeur tegen een zo laag mogelijke koers.

De groei van het handelsbedrijf leidt niet in de eerste plaats tot grotere behoefte aan lang vermogen, maar tot grotere behoefte aan kort vermogen. Uit solvabiliteitsoogpunt echter zal een deel van deze vermogensbehoefte met eigen vermogen moeten worden gedekt. In het algemeen beschikt de handelsonderneming in haar financiering over minder mogelijkheden dan de industrie.

Ba V - 2
E 322.12

Nederlandse Handel-Maatschappij N.V., kwartaalbericht 1961, nr 4

Een voorbeeld van statutaire bepalingen van een naamloze vennootschap ter zake van de jaarrekening en de winstbestemming

Rietschoten, Prof. A. M. van — In december 1961 is door N.V. Philips' Gloeilampenfabriek een ontwerp voor wijziging van haar statuten gepubliceerd. In de toelichting, welke is gegeven bij het ontwerp tot wijziging der statuten wordt gezegd, dat de nieuwe formulering van bepaalde artikelen is gericht naar moderne opvattingen. Daarin vond de auteur aanleiding ze onder de aandacht van de lezers van het M.A.B. te brengen.

De volgende punten verdienen, naar het oordeel van de auteur, de aandacht: De winstbepaling wordt nu uitsluitend opgedragen aan de Raad van Bestuur, terwijl voorheen de afschrijvingen moesten worden bepaald door de Raad van Bestuur „in overleg met commissarissen”. De Raad van Bestuur is verplicht geworden de jaarrekening volgens bedrijfs-economische grondslagen op te maken en dit geeft blijk van een interessante ontwikkeling.

Voor de winstbepaling is dus slechts één algemene richtlijn; geen enkel element wordt meer afzonderlijk genoemd, ook niet de afschrijvingen. Alle interpretatievragen, die bij de toepassing van de algemene richtlijn rijzen worden aan de Raad van Bestuur ter beantwoording opgedragen. Hierbij is aan de Raad geen specifieke aanwijzing gegeven, maar de verwijzing naar de bedrijfseconomie geeft beter aan wat van de Raad wordt verwacht, dan met een specifiek voorschrift zou kunnen worden bereikt. Wat betreft de winsthouding is het overleg met de commissarissen vervangen door de goedkeuring van de Raad van Commissarissen. Voorheen was de kennisgeving van de accountantverklaring aan de aandeelhouders ter discretie van de commissarissen; nu is deze kennisgeving dwingend voorgeschreven.

Ba V - 18
E 771

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfs-huishoudkunde, april 1962

Nogmaals: het niet-royeerbare certificaat van aandeel

H a c c o ù, Prof. Dr. J. F. — In verband met de reacties, die de auteur ontving op een in het februarinummer van het T.V.V.S. verschenen artikel over het niet-royeerbare certificaat van aandeel, acht de schrijver het wenselijk nogmaals aan dit onderwerp aandacht te besteden.

De auteur wil in de eerste plaats uitdrukkelijk constateren, dat door het creëren van niet-royeerbare certificaten van aandelen het stemrecht van de aandelen zelf niet verloren gaat.

Een der administratiekantoren heeft de schrijver erop gewezen, dat voor de door dit kantoor beheerde portefeulles de certificaathouders, zowel van naamloze vennootschappen met ter beurze genoteerde als die met incurante aandelen, het recht hebben in de algemene vergaderingen van aandeelhouders te verschijnen en aan de beraadslagingen deel te nemen.

Naar aanleiding van de correspondentie behandelt de schrijver de vraag welke de aard is van de deskundigheid, waarover het administratiekantoor moet beschikken. De conclusie luidt, dat het administratiekantoor moet uitgaan van het standpunt, dat het optreedt ten behoeve van de ondernemers-financiers en zich dan ook de kennis moet verwerven, die de ondernemer-financier moet hebben om het gevolgde beleid met kennis van zaken te kunnen beoordelen, en dit is niet de specifiek technische kennis en het specifiek commerciële inzicht, dat vereist wordt om de directiezetel in te nemen.

De schrijver maakt voorts, onder andere, nog melding van het zijns inziens heuglijke feit, dat, zoals uit de correspondentie bleek, herhaalde malen een overleg tussen vennootschap en administratiekantoor tot gevolg heeft gehad dat voorstellen van de vennootschappen werden ingetrokken of gewijzigd.

Ba V - 3b *Tijdschrift voor Vennootschappen, Verenigingen en Stichtingen, april 1962*
E 325.23

VI. LEER VAN DE ORGANISATIE

Het onderzoek van het consumentengedrag

C r a m e r, Prof. Dr. J. S. — Bij het econometrisch onderzoek van het consumentengedrag - waarbij de nadruk valt op het verband tussen inkomen en consumptie van bepaalde goederen - dient aan de statistische bewerking een economische theorie ten grondslag te liggen. Tor dusver heeft de economische theorie echter een bescheiden rol gespeeld bij de interpretatie van het in huishoudrekeningen verzamelde materiaal.

De nieuwste ontwikkeling van het empirisch onderzoek maakt de toepassing van economische theorieën niet eenvoudiger. Tot voor kort ging men bij de waarneming van Engelcurven uit van gemiddelden. Nu computers het mogelijk maken met individuele huishoudrekeningen te werken blijkt de relatie tussen inkomen en consumptie van diverse goederen zeer diffuus te zijn. De onverklaarde variatie kan allereerst belangrijk worden beperkt door rekening te houden met andere factoren dan het inkomen, zoals gezinssamenstelling, enz. In de tweede plaats door in aanmerking te nemen dat de aankopen slechts gedurende een korte tijd worden waargenomen, zodat voor sommige produkten een goede indicatie van de werkelijke consumptie ontbreekt. Vervolgens is het aanbevelenswaardig de afzonderlijke goederen tot groepen te verenigen en bij de verzameling van de gegevens met de eisen van het econometrisch onderzoek rekening te houden. Ook al is aan deze voorwaarden voldaan dan blijft er nog een grote onverklaarde variatie over. Het inkomen heeft dus wel een onmiskenbare, maar geen overwegende invloed op de consumptie van de afzonderlijke gezinshuishoudingen.

De traditie wil, dat het model dat aan het empirisch onderzoek ten grondslag ligt, formuleerd wordt als gold het een exact en deterministisch verband. De statistische storingstermen, die men aan het model toevoegt vertegenwoordigen toevallige afwijkingen. Aldus leggen wij ons erbij neer, dat economische verschijnselen een grote individuele variatie vertonen, welke ons niet interesseert. Echter, indien wij alle statistische variaties als niet meer dan een hinderlijk bijverschijnsel zien, doen wij de feiten onvoldoende recht. Wij zouden ook het stochastisch karakter van het economisch gedrag van meet af aan kunnen erkennen. Het consumentengedrag is dan niet meer bepaald, maar door waarschijnlijkheidsverdeling van de verschillende mogelijke reacties gekenmerkt. Een dergelijk model zou voldoende realiteitsgehalte bezitten om aan empirisch onderzoek ten grondslag te kunnen liggen.

Ba VI - 12
E 021.34

De Economist, maart 1962

De publieke corporatie

Simons, Prof. Mr. D. — Wanneer het om politieke of algemeen economische redenen nodig wordt geacht ondernemingen te nationaliseren, is het vaak minder juist daarbij volledig de vorm van de private onderneming te blijven volgen. Deze - en dit zal meestal de naamloze vennootschap zijn - is voor andere verhoudingen geschapen, haar recht en haar instellingen zijn toegespitst op betrekkingen tussen enige of vele aandeelhouders. Voor de waarborging van hun belangen en van die van de crediteuren moet de rechtsvorm in de eerste plaats zekerheid geven. Maar in zeer veel mindere mate spreekt hierbij de eis van de behartiging van een publiek belang. Bij de genationaliseerde onderneming moet het publiek belang voorop staan.

Van de andere kant beschouwd volgt uit de praktijk, die andere landen te zien hebben gegeven, dat het onjuist zou zijn om op grond van het publieke belang geheel over te zwaaien naar een volledig overheidsbeheer, zoals dit gevoerd wordt voor staatsdiensten waarbij rentabiliteit geen rol speelt. Ook zou daardoor de taak van de centrale regering en van het parlement al te zeer worden verzwaard. Dit alles wijst in de richting van een eigen vorm, die speciaal voor het dagelijks beleid, een grotere onafhankelijkheid geeft tegenover regering en parlement.

Uit de instelling van een commissie tot onderzoek van de rechtspersoonlijkheid van de Staatsmijnen, blijkt dat dit probleem in Nederland de aandacht heeft. Men zou goed doen aansluiting te zoeken bij de Britse public corporation, die haar bruikbaarheid heeft bewezen.

Ba VI - 14 *Tijdschrift voor Vennootschappen, Verenigingen en Stichtingen, april 1962*
E 632.1

Bezettingsplanning en voorraadbeheersing met behulp van elektronische informatieverwerkende apparatuur

Gooyer, C. F. de. — Bij Hazemeyer werd de mogelijkheid onderzocht om met de elektronische informatieverwerkende apparatuur een order geheel te plannen, d.w.z. uitgaande van een ingebrachte levertijd en van de basisgegevens voor de verschillende bewerkingen de begin- en eindtijd van elke deelbewerking bepalen; nagaan of op de volgens deze berekening vastgestelde tijden de benodigde capaciteit beschikbaar is; het zo nodig zoeken naar andere momenten waarop capaciteit beschikbaar is en het aanpassen van de programmering van de overige bewerkingen daaraan; het afboeken van de benodigde capaciteit; vragen of de materialen beschikbaar zijn en zo niet, het onmiddellijk uitschrijven van een nieuwe order voorzien van een levertijd. Na enige organisatorische wijzigingen bleek dit mogelijk te zijn. De apparatuur (volgens het I.B.M.-systeem 1401/1405) zal de volgende taken vervullen: het opstellen van een gedetailleerd produktieprogramma voor de fabriek, met volledige verwerking van alle bijbehorende gegevens van materialen en gereedschappen alsmede met afboeking van materiaalverbruik en signalering van eventuele bottlenecks en met het produceren van alle benodigde formulieren; het verschaffen van omzetcijfers en bijbehorende gegevens betreffende voorraden; het verschaffen van een overzicht van de bedrijfsbezetting.

De schrijver behandelt gedetailleerd de gang van zaken bij de bezettingsplanning en de voorraadbeheersing.

Ba VI - 19 *Tijdschrift voor Efficiëntie en Documentatie, maart 1962*
E 738.4

VII. LEER VAN DE ARBEIDSVORWAARDEN

Executive and placement

Elhart, Robert D. — Bij het vervullen van een vacature in de topleiding staat de onderneming voor de fundamentele keuze tussen een man uit het bedrijf en iemand van buiten. Zonder de stelling te verdedigen dat per se een eigen man moet worden gekozen stelt de schrijver wel dat immer zorgvuldig moet worden nagegaan of iemand uit het bedrijf in aanmerking komt. Indien de directie de vaste regel heeft iemand van buiten aan te trekken dan betekent zulks dat in het verleden onvoldoende is gezorgd voor de training van opvolgers.

Vele bedrijven hebben een veel te vaag idee van de eisen, waaraan een topleider moet voldoen en dit maakt het zoeken naar geschikte mensen des te moeilijker. Men moet een scherp omlijnd beeld hebben van (1) de verantwoordelijkheid van de leider en zijn verhouding tot de rest van de organisatie, (2) de vereiste ervaring, ontwikkeling en vaktechniek, (3) de persoonlijke eigenschappen, waarover de man moet beschikken om in het bedrijf in kwestie succesvol te kunnen werken. Indien dit alles scherp is vastgelegd zal de selectie veel minder tijd vergen dan anders het geval is.

Een van de moeilijkste punten is de vraag welke soort ervaring geëist moet worden. De te eisen ervaring dient te worden beoordeeld in verband met de aard van de te vervullen

taak, de problemen en verhoudingen in de bedrijfstak en bepaalde kenmerken van de eigen organisatie.

Ba VII - 1
E 642.41

The Canadian Chartered Accountant, april 1962

De vakbeweging in nieuwe banen

R h i j n, M. r. D. r. A. A. v a n — De schrijver laat zien hoezeer de positie van de vakbeweging zich in de loop der jaren heeft gewijzigd. Zij wordt daarbij thans voor geheel nieuwe problemen gesteld. Moeilijk is de verhouding geworden tussen leiding en leden door de toegenomen omvang der organisaties, een ander type arbeider en het teruglopen van de zin voor organisatie. Ook het karakter van de sociale strijd is veranderd. Het zich mede verantwoordelijk voelen voor de volledige werkgelegenheid beperkt het optreden der vakbeweging in haar loonpolitiek. Bij haar verder optreden zal de vakbeweging meer de nadruk gaan leggen op wensen die alleen door de politieke partijen en de volksvertegenwoordiging kunnen worden verwezenlijkt. Als voorbeelden worden genoemd de wens een betere inkomens- en vermogensverdeling tot stand te brengen en het realiseren van een hogere bijdrage uit de rijksmiddelen ten behoeve van de sociale verzekering.

Ba VII - 4
E 224.321

Economisch-Statistische Berichten, 25 april 1962

Mens en Organisatie

F o l k e r t s m a, B. — In Nederland was wetenschappelijke bedrijfsorganisatie voor 1940 meer een leuze dan een werkelijkheid. Eerst in de laatste 15 jaar zijn meerdere bedrijven overgegaan tot een systematische organisatie of althans tot een systematische toepassing van organisatieprincipes en organisatie technieken. Amerikaanse onderzoekers op het gebied van de bedrijfsorganisatie als Chris Argyris, Douglas Mc. Gregor en Rensis Likert wijzen er evenwel op dat tal van de gepropageerde organisatorische maatregelen in het algemeen niet tot maximale produktiviteit zullen leiden, aangezien deze maatregelen op een mensbeeld zijn gebaseerd, dat niet in overeenstemming is met de werkelijkheid.

Likert kwam op grond van produktiviteitsonderzoekingen ondermeer tot de conclusie dat de organisatie methoden van chefs en hogere functionarissen die de beste resultaten behaalden op belangrijke punten afwijken van hetgeen de huidige organisatieleer eist. Volgens Likert bestaan er in de Verenigde Staten twee systemen van bedrijfsvoering: het „job-organization system” dat vooral toepassing vindt in bedrijven met veel werk met een repeterend karakter en het „cooperation-motivation system” dat overwegend wordt aangehouden in bedrijven met veel afwisselend werk. Bij het eerste systeem wordt de organisatie primair gezien als een structuur van taken waarbij mensen moeten worden gezocht die deze volgens de voorschriften uitvoeren. Daarentegen wordt bij het tweede systeem de produktiviteit bevorderd, door het activeren van het enthousiasme, hetgeen ondermeer wordt bereikt door een beroep te doen op psychologische behoeften van de medewerkers.

De auteur gaat nog nader in op de bezwaren, welke een combinatie van de beste elementen uit beide systemen in de weg staan en brengt voorts het begrip zelfontplooiing zoals dit door Argyris wordt gehanteerd ter sprake. Tot slot worden zeven stellingen van Argyris met betrekking tot de wisselwerking individu-organisatie vermeld.

Ba VII - 5
E 641.21

Doelmatig Bedrijfsbeheer, februari 1962

Het rapport ploegenarbeid

B a n n i n g, P r o f. D r. W. — Verwacht mag worden dat de toenemende industrialisatie, mechanisering en automatisering een belangrijke uitbreiding van het werken in ploegen met zich zal meebrengen. Ingevolge een daartoe gegeven opdracht van de overheid, zijn door een drietal instituten drie aspecten van het verschijnsel ploegenarbeid onderzocht, met name het medisch-psychologische, het technisch-economische en het sociologische aspect. De resultaten ervan zijn neergelegd in een onlangs verschenen officieel rapport, een afzonderlijk te publiceren korte samenvatting en een dissertatie. Het artikel bevat geen gedetailleerde bespreking van het onderzoek en de daarbij gevolgde methoden, doch heeft veelmeer ten doel de publikaties in ruimere kring bekendheid te doen verschaffen. Het baseert zich op de overtuiging dat het een rapport is „waarmee te werken valt voor nu en in de toekomst” en verzoekt met nadruk om kritische reacties.

Ba VII - 6
E 641.214

Maatschappij Belangen, januari 1962

Erratum

In het maartnummer van deze jaargang, pag. 131, 7e regel van boven, gelieve men i.p.v. „effectenbezit” te lezen „effectiviteit”.